

**KULE
KİTAP**

OSMANLI'YA ÜÇÜNCÜ PENCEREDEN BAKMAK SERİSİ-4

KÖSLER KİMİN İÇİN ÇALIYOR?

(1566-1603)

Murat Yıldız – Hüseyin Özdemir

Kule Kitap®

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt

Yayın Yönetmeni: Murat Şereföğlü

Editör: Dr. Hakan Özkütükçü

Son Okuma: Dr. Hakan Özkütükçü

Mizanpaj Tasarım: Emir Tali

Kapak Tasarım: Emir Tali

1. Basım, İstanbul, Nisan 2025

ISBN: 978-625-6086-54-8 (4.c)

ISBN Takım Numarası: 978-625-6086-50-0 (Tk)

Matbu Ajans / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

OSMANLI'YA ÜÇÜNCÜ PENCEREDEN BAKMAK SERİSİ-4

KÖSLER KİMİN İÇİN ÇALIYOR?

(1566-1603)

Murat Yıldız – Hüseyin Özdemir

İÇİNDEKİLER

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI	9
ÖN SÖZ	15
BİZ SENİ AVLAYACAK YERİ BİLİRİZ	
<i>Sen misin Cülus Bahşışını Geciktiren!.....</i>	19
AYNISINI KENDİSİNE YAPMAYA BİZİ MECBUR ETTİ	
<i>Kale Komutanı Kibrinin Kurbanı Oldu.....</i>	24
BİZ SİZİN KOLUNUZU KESTİK SİZ BİZİM SAKALIMIZI	
<i>İnebahtı Kimin Zaferi?.....</i>	33
BUGÜN ALTIN DEĞİL YÜZ DEĞNEK İSTERİM	
<i>Böyle Olur Soytarının İntikamı.....</i>	41
NEDEN BU ÇORAK ARAZİDE KONAKLADIK?	
<i>Padişah Damadı Olmak da Kendisini Kurtaramadı .....</i>	43
HADDİNİ AŞINCA	
<i>Sultanlara Nedimlik de Kolay Değil.....</i>	46
BİZE TAKDİR EDİLEN HAYAT MÜDDETİ AZALDI	
<i>Zevk ve Eğlencenin Tükettiği Beden, Hamam Sefasında Yıkıldı.....</i>	48
HÜNERDEN NASİPSİZLERİN İŞİ	
<i>Hak Ettiği Derecede Takdir Göremeyen Bir Eser.....</i>	55
ŞEYH ŞÜCA İTHAM ALTINDA	
<i>Ferhad Paşa Yanlış Tedavi Kurbanı mı? .....</i>	58
BİR CADİ OĞLUMA BÜYÜ YAPMIŞ	
<i>Basit Bir Yorgunluk Nelere Yol Açtı? .....</i>	60
YA SEN ONDAN ÖNCE ÖLÜRSEN?	
<i>Kime Niyet Kime Kısmet.....</i>	62
OSMANLI'DAN KIZIL AHMEDLİ'NİN İNTİKAMINI ALDIM	
<i>III. Murad'ın İzniyle Kurulan Rüşvet Çarkı.....</i>	64
MADDEM RÜŞVET ALMAZDI?	
<i>Sokullu Mehmed Paşa Bu Kadar Parayı Nereden Buldu?.....</i>	72

ÖLDÜRMEYEN ALLAH ÖLDÜRMEZ	
<i>Yiyecek Ekmeği Varmış...</i>	75
MİNARELER DONANSIN	
<i>Kandil Âdetinin Başlamasına Kim Vesile Oldu?</i>	77
ZAVALLININ SUÇU YOKMUŞ Kİ!..	
<i>İdam Edilen Aşçı Meğer Ölmemiş</i>	80
KÜFRE GİRERSİN DEMEDİ DEME	
<i>Defterdarla Kadı Efendi Tartışsın</i>	82
ASIRLARDIR BEKLEDİĞİNİZ MEHDİ BENİM	
<i>İşyan Bayrağı Sabte Mehdi Muhammed Seyyab'ın Elleri</i>	84
SİPAHİLER ÜVEY EVLAT MI?	91
ŞU BOSTAN ÖYÜKLERİ BENDEN NE İSTERLER? ALIR BAŞIMI GİDERİM!	
<i>Şair Bâki ile Şeybülislam Bostanzade'nin Kayıkcı Kavgası</i>	111
AFERİN OSMAN! HİZMET VE SADAKATİN GÜN GİBİ ORTAYA ÇIKMIŞTIR	
<i>Özdemiroğlu Osman Paşa'nın Parlak Kariyeri Göz Kamaştırıyor!</i>	118
BEN ÇALDIM, KİMSENİN VEBALİNİ ALAMAM	
<i>Münferit Bir Vaka mı Yoksa Organize İş mi?</i>	126
İHMAL Mİ KASIT MI?	
<i>Savaş Esirleri Rumeli Hisarı'ndan Nasıl Kaçtı?</i>	129
RUMELİ SEFERLERİ KIZILBAŞ SEFERLERİNE BENZEMEZ	
<i>Başkomutan ve Askerler Restleşirse...</i>	131
SİZİ GİDİ GAYRETSİZ VE HAMİYETSİZLER!	
<i>Vireyle Kale Teslim Etmenin Utancı</i>	136
BENİ Mİ İSTERLER YOKSA HAZİNE Mİ?	
<i>Maaş Yoksa Hizmet de Yok!</i>	138
MUTFAK HİZMETLİSİNDEN BAŞKÂTİP OLUR MU?	
<i>Liyakatten Daha Değerli Ölçü Nedir?</i>	141
NE YAPTIN BABAMIZI?	
<i>Raskolnikov'un Prototipi: Baltacı Rıdvan</i>	143
AYDIN GÖZÜYLE	
<i>Selaniki Mustafa'dan Çarpıcı Tespitler</i>	146

MÜHÜRLÜ GÜMÜŞ MAŞRAPA GELMEDİKÇE...	
<i>Safiye Sultan, Oğlunu Böyle İkna Etti.....</i>	152
BU NAMAZ OLMADI, YENİDEN KILINMALI	
<i>Hoca Sâdeddin ile Bostanzade'nin Cenaze Namazını Kıldırma Konusundaki Rekabeti.....</i>	159
ŞU KESTANELERİ YİYEYİM ONDAN SONRA BOĞUN BENİ	
<i>III. Murad'ın Oğlu III. Mehmed'e Bıraktığı Yakıcı Miras.....</i>	163
PEDERİMİN BORÇLA YATMASI UYGUN DEĞİLDİR	
<i>Sadece Tahtın Değil Borçların da Vârisi Oldu .....</i>	168
DENİZ TEMİZ OLMAYANI DIŞARI ATAR	
<i>Dilsiz Cüceler, Sultan III. Mehmed'in Hedefinde .....</i>	170
SÖZ TÜRK'ÜN SÖZÜ İMİŞ	
<i>Tebdit Dolu Kutu Açıldı mı Açılmadı mı?.....</i>	172
BEN ŞEHZADE SÜLEYMAN'IM! TAHT BENİM HAKKIM!.....	
<i>Saltanat Peşinde Yalnız Bir Adam.....</i>	174
ALDIĞIM RÜŞVETİ KİME VERİYORUM BİLİYOR MUSUNUZ?	
<i>Pot Kırmannın Böylesi.....</i>	176
BEŞİK ULEMASI OLMAK VARMIŞ!	
<i>Cebalet İtibarda, Okumak Ayrıp, İlm ü Marifet Kayıp.....</i>	180
YİĞİT DÜŞMAN	185
BATAKLIKTA ECEL TERLERİ DÖKEN SADRAZAM.....	187
AKINCI OCAĞININ HAZİN VEDASI	189
PADİŞAH SEFERE ÇIKMAZSA BİZ DE GİTMEYİZ!	
<i>Koca Sinan Paşa Hem Vezirleri Hem Padişab'ı İkna Çabasında.....</i>	195
HEZİMETTEN ZAFERE	
<i>Sabrın Meyvesi: Haçova Zaferi.....</i>	201
KUŞATMANIN KALDIRILACAĞI AN	
DÜŞEN KALE: KANIJE	209
GAYRİ FUKARANIN BEYGİRLERİ ALINMASIN	
<i>Savaş Hâli Her Şeyi Mazur Kılar mı? .....</i>	211
BİNDİĞİM AT, KUŞANDIĞIM KILIÇ HAKKI İÇİN!	
<i>Verilen Söz Tutulmalı: Sultan'ın Sözü Yerde Kaldı.....</i>	213

DİLERİM ALLAH HER İKİSİNİN DE HAKKINDAN GELE!	
<i>İki Serdar İki Ayrı Vadiye Yetiştiriyor</i>	218
O İSTEMEZSE ELBET BİR İSTEYEN BULUNUR	
<i>Kırım'da Taht Oyunları</i>	236
KALE MUHAFAZASINI İHMAL EDENLERİN SONU BUDUR	
<i>Macar Komutan Askerlik Dersi Veriyor</i>	244
ERDEL BEYİ MİHAL'İN HİLESİ	
<i>Hafız Ahmed Paşa Bu Tuzağa Nasıl Düştü?</i>	247
DEVLETİN VEZİR YAPACAK ADAMI KALMADI MI Kİ BİR KALE KOMUTANINI VEZİR YAPIYOR?	
<i>Cesaret ve Dehasıyla Tarihe Geçen Tiryaki Hasan Paşa</i>	249
GELİN HEP BERABER KENDİMİZİ DÜZELTELİM	
<i>Doğru Söyleyeni Dokuz Köyden Kovarlar</i>	261
KİRA'YI PARALADI, ÜŞÜŞÜP CÜNÜD-I İSLAM	
<i>Ateşi Maşayla Tutarlar</i>	265
DÜNYADA SÖZÜNE SADIK, HAK BİLİR KİMSEYE RASTLAMADIM	
<i>Padişah da Gidişattan Şikâyetçi</i>	270
BAŞIMIZA BİR GELECEK VAR AMA...	
<i>İşiltülü Çağın Sorumlu Aydını Uyarıyor: Bir Şeyler Ters Gidiyor</i>	275
BENİMLE VEZİRİM ARASINA KUL NE HAKLA GİRER?	
<i>Yemişçi Hasan Paşa Rakipleriyle Hesaplaşıyor</i>	281
SİYASET EJDERİNE TAZE BİR KURBAN: ŞEHZADE MAHMUD . 295	
İKİ AYA KALMAZ ÖLECEKSİN	
<i>III. Mehmed'in Beklenmeyen Ölümünü</i>	299
KAYNAKÇA	303

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlar zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayinevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değer taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlara emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

Murat Yıldız: 1975'te Ardahan'da doğan yazar; ilk ve ortaokulu Ardahan'da, liseyi ise İstanbul'da okudu. 1997'de Marmara Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Bölümünde lisans, 2000'de aynı Üniversitenin Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde master ve 2008'de doktora eğitimini tamamladı. 2012'de doçentlik ünvanını alan yazarın ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış birçok makalesi, yine ulusal ve uluslararası sempozyumlarda sunulmuş bildiri-leri bulunmaktadır. Evli ve iki çocuk babası olan yazar İngilizce bilmektedir. Çalışmalarını Osmanlı devlet teşkilâtı ve vakıf sistemi üzerinde yoğunlaştıran yazarın yayımlanmış eserleri şunlardır:

1. Murat Yıldız, *Osmanlı Vakıf Medeniyetinde Bir Veziriazam Hayratı: Amcazade Hüseyin Paşa Vakfı*, Bayrak, İstanbul 2011.
2. Murat Yıldız, *Bahçivanlıktan Saray Muhafızlığına: Bostancı Ocağı*, Yitık Hazine, İstanbul 2011.
3. Murat Yıldız, *Balkanlar'daki Osmanlı Vakıf Mirasından Amca Hasan Ağa Vakfı*, Rağbet, İstanbul 2012.
4. *Celalzâde'nin Rodos Fetih-nâmesi (İnceleme-metin)*, haz. Murat Yıldız, Libra, İstanbul 2013.
5. *Rodostô'dan Süleymanpaşa'ya Tekirdağ: Uluslararası Tekirdağ Tarihi Sempozyumu Bildirileri: 26-27 Mart 2015*, ed. Murat Yıldız, Kitabevi, İstanbul 2016.
6. *Arşiv Belgelerine Göre XVII-XX. Yüzyıllarda Tekirdağ'da Ekonomik Hayat*, haz. Murat Yıldız-Nuran Koltuk, Kitabevi, İstanbul 2016.
7. Murat Yıldız, *Bir Saray Görevlisinin Hayratı: Baltacı Mahmud Ağa Vakfı*, Libra, İstanbul 2020.
8. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Hamaset ve Nefretten Uzak Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak (1299-1451)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
9. Murat Yıldız, *Aile İçi Rekabetin Odağında Bir Vakfın Hikâyesi: Sarıca Paşa ve Umur Bey Vakfı*, Timaş Akademi, İstanbul 2022.
10. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: İmparatorlukta Olaylar ve İnsan Manzaraları (1451-1512)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
11. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: Zirvedeki Yalnızlık (1512-1566)*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

Hüseyin Özdemir: 1974'te İstanbul-Kâğıthane'de doğmuştur, aslen Karlıdır (Selim ilçesi-Çıplaklı köyü). İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Bölümünü bitirmiştir. 1998 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Afyon-İhsaniye ilçesine bağlı Döğer kasabasında başladığı öğretmenlik görevini, -2002 yılından itibaren İstanbul'un muhtelif okullarında- 18 yıl boyunca sürdürmüştür. 2015 yılında Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Ortadoğu Siyasi Tarihi ve İlişkileri Anabilim Dalından *Babanzâde İsmail Hakkı Bey'in Meşrûtiyet Düşüncesi* adlı yüksek lisans tezi ile mezun olmuştur. Evli ve bir kız babası olup yazarlık ve musahhihlik ile hayatını sürdürmektedir. Yazarın yayımlanmış eserleri şunlardır:

1. Hüseyin Özdemir, *Gölgeye Son Hitap*, İver Yayınları, İstanbul, 2010.
2. Hüseyin Özdemir, *Demokrasi Tarihimizde İttihad ve Terakkili Yıllar-Babanzâde İsmail Hakkı Bey'in Penceresinden*, Ötüken, İstanbul, 2016.
3. Hüseyin Özdemir, *Mitolojiden Tarihe Seçme Hikâyeler*, Ötüken, İstanbul, 2018.
4. Ali Reşad-İsmail Hakkı, *Bismarck Hususî ve Siyasi Hayatı*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2018.
5. Uğurhan Karaarslan-Hüseyin Özdemir, *Çift Başlı Kartalın Hikâyesi-Selçuklular 1*, Historia, İstanbul, 2018.
6. Babanzade İsmail Hakkı, *Tanın Yazıları*, C. I-II, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2020.
7. Süleyman Nazif, *Batarya ile Ateş*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2021.
8. Süleyman Nazif, *Çal Çoban Çal*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2021.
9. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Hamaset ve Nefretten Uzak Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak (1299-1451)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
10. Süleyman Nazif, *Fırâk-ı İrâk*, haz. Hüseyin Özdemir, Ötüken, İstanbul, 2022.
11. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: İmparatorlukta Olaylar ve İnsan Manzaraları (1451-1512)*, Kule Kitap, İstanbul, 2022.
12. Murat Yıldız, Hüseyin Özdemir, *Osmanlı'ya Üçüncü Pencereden Bakmak: Zirvedeki Yalnızlık (1512-1566)*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
13. Hüseyin Özdemir, Uğurhan Karaarslan, *Çift Başlı Kartalın Hikâyesi: Selçuklular*, 1-2-3, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

14. Hüseyin Özdemir, *Yanlış Duymuşsun*, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
15. Süleyman Nazif, *Bahriyelilere Mektup-El-Cezire Mektupları-Çalınmış Ülke*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
16. Süleyman Nazif, *Mâlûmu İlâm-Boş Herif-Lütfi Fikri Bey'e Cevap-İmana Tasallut (Şapka Meselesi)*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
17. Süleyman Nazif, *Nâmık Kemal (1-2)-Süleyman Paşa*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
18. Süleyman Nazif, *Gizli Figanlar-Malta Geceleri*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
19. Süleyman Nazif, *Victor Hugo'nun Bir Mektubu-Hitâbe (Pierre Loti Hitâbesi)-Hazret-i İsa'ya Açık Mektup-Kâfir Hakikat*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
20. Süleyman Nazif, *İki İttifakın Tarihçesi-Âsitân-ı Tarihte Galîçya-Âbide-i Şüheda*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
21. Süleyman Nazif, *Tarihin Yılan Hikâyesi*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
22. Süleyman Nazif, *İki Dost*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
23. Süleyman Nazif, *Lübnan Kasrı'nın Sâhibesi*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
24. Süleyman Nazif, *Yıkılan Müessesese*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.
25. Süleyman Nazif, *Fuzûli*, haz. Hüseyin Özdemir, Kule Kitap, İstanbul, 2024.

ÖN SÖZ

Osmanlıların Kanûnî Dönemi'nde ulaştığı zirvenin göz kamaştırıcı ışıltısı, içten içe baş gösteren sorunların fark edilmesini önlüyordu. Gerçi geniş İmparatorluk coğrafyasının beslediği devlet hazinesiyle finanse edilen ordu hâlâ en korkulan savaş makinesiydi, ne var ki bu makinenin dişlileri yer yer aşınmıştı ve sağından solundan gelen takırtılar, giderek büyüyen bir problemin varlığına delalet ediyordu.

Osmanlı tarihinin ilk iki buçuk asrında oluşan siyasi ve toplumsal dengeler artık sürdürüleliyordu. Siyasi aktörlerin başında yer alan padişah ve Osmanlı Hanedanı, başrolü Kapıkulu Ocaklarına -bilhassa yeniçerilere- kaptırmıştı. Yeniçeriler kâh sadaret koltuğuna göz diken devşirme vezirlerin kâh siyaset sahnesinde rol kapmaya hevesli saray ağaları ve Hanedan kadınlarının tahrikiyle "kazan devirdikçe" etraflarında kelleler uçuşuyor ve siyaset denizinin çalkantılarının durulması epeyi zaman alıyordu. Ne çare bir sonraki isyan da çok gecikmiyordu. Bu kanlı rekabette "Biz de varız." diyen Kapıkulu sipahilerinin ise elleri böğürlerinde kalmış ve hemen her isyanları yeniçerilerin desteği ile bastırılmıştı. Anlaşılan Yeniçeriler, "Bu sahranın yegâne aslanı biziz." deyip avlarını bölüşmeye yanaşmıyorlardı.

Böyle bir siyasi iklimde Sokullu Mehmed Paşa'nın sadaret makamını on beş yıl boyunca muhafaza etmesi başlı başına bir başarı idi. Fakat bir siyasi cinayetle sona eren hayatı, onun da yenilerek sahneden çekildiği anlamına geliyordu.

Beri yanda mevcut sistemin meşruiyet kaynağını oluşturan ulema sınıfı arasında -bu derece kanlı olmasa da- şiddetli bir rekabet sürüp gidiyordu. Zira makam az, talip çok, ömür kısa, hırs şiddetli idi. Bu kargaşada en evvel vurulup düşen erdem "liyakat/ehliyet" oldu. Çünkü rüşvet ve adam kayırmacılık, makamların el değiştirmesinde birinci etken olmuştu. Bu illeti Osmanlı'ya musallat eden Şemsi Ahmed

Paşa'nın kendisini nasıl üste çıkardığını “*Osmanlı'dan Kızıl Ahmed-
li'nin İntikamını Aldım*” başlığı altında okuyacaksınız.

Yetenekleriyle yükselmekten ümidini kesenlerin küsüp kenara çekilmesiyle meydan bir yığın kifayetsiz muhterise kalmış görünüyordu. Ülkenin en büyük gücü olan beşerî sermayedeki aşınmanın bütün sahalara yayılması kaçınılmazdı. Bunun bir örneği olarak “*Şu Bostan Öyükleri Benden Ne İsterler?*” başlıklı hikâyede belden aşağı vurmanın bile serbest olduğu yıkıcı bir rekabete tanık olacaksınız.

Giderek kronikleşen “kaht-ı rical” (nitelikli insan kıtlığı) manzarasında Özdemiroğlu Osman Paşa ve Tiryaki Hasan Paşa iki parlak elmas gibi ışıldıyorlardı. Ne var ki yeni bir hamle gücüyle ilerlemekte olan Batı ile Osmanlı arasında kapanan mesafe, zaferleri daha pahalı hâle getirirken ihtişamını ise sönükleştiriyordu.

Yaraya neşter vurup problemleri teşrih eden aydın bürokratlar da yok değildi. Gel gör ki isabetli teşhislerine kulak verilmiyor, verilse bile çözüm yönünde güçlü bir irade ortaya koyulamıyordu. “*Aydın Gözüyle*” ve “*Başımıza Bir Gelecek Var Ama*” başlıklı bahislerimizi biraz da bu gözle okumanızı rica ederiz.

Monarşi ile yönetilen bütün devletlerin en can yakıcı gerçeklerinden biri olan “kardeş katli” uygulamasının en hazin örneklerinden bir kaçını aktardığımız “*Şu Kestaneleri Yiyeyim Ondan Sonra...*” ve “*Siyaset Ejderine Taze bir Kurban...*” başlıkları altındaki satırları ihtimal ki yüreğiniz sızlayarak okuyacaksınız.

Serimizin II. Selim, III. Murad ve III. Mehmed Dönemlerine tahsis ettiğimiz dördüncü cildine *Kösler Kimin İçin Çalıyor* ismini tercih etmemizin sebebini şöyle açıklayabiliriz: Bilindiği üzere Türk devlet geleneğinde hükümdarlık sembollerinden biri de “davul/kös”tür. Hükümdar otağının/sarayının önünde günde beş vakit “nebet urulur” (davul çalınır). Söz konusu dönemde hanedanın iktidar üzerindeki otoritesi aşınmış, yeni odaklar bu güce ortak olmuştur: Bir yanda hükümdar ve hanedan, bir yanda Kapıkulu ocakları bilhassa yeniçeriler,